

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajev. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 7. avgusta.

Denes čez en mesec imamo v Ljubljani volitev deželnega poslanca namesto dr. Supana, ki je sam odstopil. Res je še cel mesec do volitve, ali vendar je silno vprašanje: kaj mi Slovenci, ali se bomo zopet enkrat pametno zložili in slovenskega narodnjaka volili ali vsaj neodvisnega nam pravičnega moža, ali pa bomo v mejsobojnem prepiru vsak svojega kandidata rinili, nič energičnega storili, ter tako še pripomogli, da bo c. kr. birokracija kakor dozda s svojim kandidatom zmagala? To vprašanje je za vsacega Slovenca, bodi klerikalen ali liberalen, ki je le naroden, važno in zahteva brezstrastnega, mirnega preudarka.

Nikar se ne motimo, kar se naših narodnih nasprotnikov tiče! Ti so v Ljubljani močni, baš ker je c. kr. birokracija lepo organizirana politična garda, ki slepo uboga kar vlada reče. Tej kompaktni gardi nasproti zmagamo le zedinjeni in ako res delamo, kakor dozda v Ljubljani nijsmo.

Eno nam je vendar zajedno, t. j. narodnost slovenska, domačinstvo. To nas vendar v nevarnosti proti tujcu Nemcu mora zediniti. Kaj vam pomaga, če jezdihate na svoji „veri“ tam kjer vere vmes vtikati res nij treba, — in kaj bi nam pomagalo, če bi tacega kandidata postavili, ka bi c. kr. birokracija ter takozvana nstavoverska klika in pa še klerikalni Slovenci proti njemu agitirali. Vi nimate nič, mi nič, — vladni kandidat, nam vsem narodni protivnik, ta pa zmaguje! Imejte nekaj moči zatajiti se, pustite enkrat smešna, neplodna ščuvanja na našo narodno stranko, in za našo občno narodno stvar bo boljše. To vendar ne gre,

da borbo doženemo do boja „vseh proti vsem.“

Ker upamo še nekoliko, da utegne hladni premislek tu prevladati, nas veseli, da včeraj katoliško-politična „Slovenija“ nij imela občnega zbora, v katerem bi se bili naši klerikalci glede kandidature morda prenašli in vsak kompromis glede osebe nemogoč storili, ker kompromis se nikdar ne misli tako, da bi se ena stranka slepo podvrgla drugi. Predno bode drug zbor, naj možje, katerih se ta naša iskrena beseda tiče, premislijo stvar, in ker morajo videti, da strogo klerikalen kandidat v Ljubljani ne zmaga več, naj z nami vred gledajo, da dobomo slovensko-narodnega, poštenega, neodvisnega moža za kandidata, katerega s skupnim prizadevanjem vseh domačinov tudi izvolimo.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 7. avgusta.

Na Češkem je v Nemškem brodu pri ožji volitvi za deželni zbor zmagal Mladožeh Hruška z 291 glasi. Starožeh Pitner je dobil 241 glasov. Cesar pride 7 septembra v Prago in pojde 9. sept. v Brandis k vojaškim vajam.

Proti škofu v Lincu, znanemu nemškemu verskemu fanatiku Rudigieru traje kazensko preiskavanje zavoljo neke pridige v Kremšmünstru, v kateri je le-ta škof hujskal proti državnim konfesionalnim postavam. „Pobožni“ mož je svoje ovce pozivljaj, naj konfesionalnim postavam ne bodo pokorne. Zatorej je vreden, da ga doseže roka postave.

Vnanje države.

Na Francoskem nastajajo počitnice narodne skupščine in vse stranke se pri-

pravljajo na borbo z raznimi intrigami in zvijačami. Grof Chambord hoče celo na Francosko priti, da olehkoti monarhična rovanja; bonapartisti obdelujejo neumne kmete, Mac-Mahon pa mirno gleda in dela edino — zoper republikance, kateri edini so zmožni popolni red in splošni procvet na Francoskem zopet uvesti. — Vojska, ki ima španjsko mejo ob Pirenejah varovati, da Karlisti ne bodo več pomoči dobivali, je na vladni ukaz pomnožena.

Na Španjskem se bratovsko klanje nadaljuje. Krvoločni puntar proti republikanski vladi don Carlos, od vse omikane Evrope zaničevan človek, je zopet dal osemdeset ujetnikov poklati. Karlisti so jih zaprli v neko cerkev, poslali jim tri duhovne, potem pa so jih po gručah gnali v mesnico. Enega ujetega oficirja, ki je duhovniku to nečlovečnost očital, preboli so za odgovor z bajonetom.

Turčija zbira vojsko v Bosni, posebno pa ob črnogorski meji.

Angleška kraljica je obiskala avstrijsko cesarico v Ventnoru 4. t. m. — V parlamentu je prišla verska postava, katero je zgornja zbornica zavrgla, na vrsto. Disraeli je priporočal tista dva dostavka, katerih zgornja zbornica nij potrdila, izbrisati, da sicer ne pade cela postava (katera se obrača nekoliko proti papizmu). Minister je pri tej priliki rekel, da bi zavrnjenje kazalo, da so uplivi tu, ki morejo kasneje velike nemire napraviti.

Na Nemškem so oblasti posebno kar je Kulman streljal na Bismarka, ostro začele postopati proti katoliškim društvom, ker se je reklo, da je bil tudi Kulman ud enega tistih društev. Veljavne novine svoj glas proti temu vzdigajo in zahtevajo, naj vlada ta društva pusti, ter jim ne daje videza martirstva, nego le kadar se naravnost proti postavi pregreše, naj se kaznujejo. Saj morajo ta društva s časom na svoji smešnosti in svojem anahronizmu umreti. — Vladna „Pr. Corr.“ piše proti škofovski izjavi in pravi, da bode vlada oholosti duhovnikov neprestopne meje postavila.

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světla; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

„Ta krompir se mnogo boljši kuha kakor prejšnji,“ je pretrgala Enefa, da bi dedčekovo pozornost malo od brata odvrnila. Fantič nij vedel od bujnosti, kako bi sedel in kaj bi delal; nij hotela, da bi se starček vedno in preveč z njim jezil.

„Gotovo je sajen, ko je bil „raven teden“ in mnogo ur; mej deseto in dvanajsto dopoldne nikakor pa ne popoldne; in tisti, ki so ga sadili, morali so se redno po gredah valjati, ker je tako debel,“ sodil je dedček. Za strelca nij sajen, in če bi imel

vsak grče, in za vodnjarka tudi ne, tē bi bil zopet vodčn.“

„Kdaj pa je ravni in kdaj neravni teden?“ povprašal je Jenik, da sta se dedček in sestra čudila. Ali bil je vendar le iz rodovine; take reči so ga zanimivale. Ko je začel dedček o njih govoriti, je vselej poslušal in nehal razsajati.

„Tedni se štejejo od sv. Jakoba,“ je dedček radovoljen odgovoril; jako vesel je bil, če je fantič podoben govor začel. „Prvi po sv. Jakobu je neravni, drugi ravni, tretji neravni, četrti ravni in tako gre to naprej zopet do sv. Jakoba. Bistri gospodar seje vse na ravni teden, ako je mogoče tudi žanje. Na sv. Jakoba dan je spodobno, da bi bil vsak kmet v cerkvi in bi sv. Jakoba prosil, da bi pri bogu govoril za dobro žetev (v Ještedi jemlje še le velicega srpana žito domov). Ko stopi iz cerkve, naj pazi, s katere strani veter vleče, tam se bode to

leto žito največ osipalo. Zelō mi je ljubo, Jenik, da na take reči paziš, to ti bo enkrat koristilo, posebno pa, ako hočeš ostati pri gospodarstvu.“

„Vem uže mnogo, da se mi ljudje uže čudijo, kadar začnem,“ tako se je Jenik pobahal; „na las uganem, če bo lepo ali grdo vreme. Dež gre naj dalje tri dni, če pride solnce za steno, ako očrni takoj po zapadu večerni žar, ako se po gredah zli veter vrtil, če se vlečejo črni oblaki v deželo napit se (od severa proti jugu), če se skale svetijo, če mačka metlo zgrabi, ako po travnikih gobe rastejo, ako mravlje črez pot lezejo, če ptiči skupaj letajo, ako senice čivkajo, ako ima mesec vodnjak. Lepo je zopet, če dela pav kolo, če delajo oblaki jagnjeta in gosi, če je rano mnogo rose, če pojo petelini na plotu in ptice v drevesnih vršičkih, če je zvečer dolgo rudeče, če si igrajo možki, če otroci ne jokajo, če se babe

Dopisi.

Iz Prage 5. avg. [Izv. dop.] Koli se svagdje čuti pomanjkanje naučnih sila za visoke škole, o tom se može svatko osvjedočiti, koj se malo samo sa stanjem naših toli, koli inozemnih sveučilišti bavi. Ta i sama Njemačka nekad tako bogata, prepuna učenjaka i profesora, svakim se danom s nova osvjedočava, da i njoj sila nestaje. A kako da je u Austriji, koja je žalibože svu svoju slavu u tom tražila, da čim više profesora — importira iz Reicha? Ona sada stare svoje grjehe u punoj mjeri osjeća. Sebi nije znala vlastitih sila naučnih odgajati, a odje odkud jih običavala dobivati nestalo jih. Znamenit je to pojav našeg doba u kojem se pojavljuje toliko nerazmjerje medju potroškom i proizvodom umnih sila. Tako n. pr. manjkaju ovdje samo na juridičkom fakultetu jur druge godine tri sile a nigdje za nje naknade nenadješ. Shvatila je ovo stanje stvari i austrijska vlada, stvoriv t. zv. seminare i na juridičkih fakultetih, koji bi imali svrhu najbolje od mladih sila odgajati, za da postanu vrjednimi zasjesti jednom stolice sveučilištne. Seminari ovi jur djeluju godinu dana; nu kako svak početak težak je i ovaj: nit profesori nemaju prave volje, nit se djaci u toj mjeri jagme kako se je možda mislilo. Biti će to bolje svakako, dok se jednom ustanova ta za sada jošte nova udomači. Za ovu godinu kako rekoh nije uspjeh baš sjajan, bar ovdje u Pragi. Od raspisanih natječaja samo su se dvojici natjecatelja mogle podpune nagrade djeliti; jednom iz pravoslovnog a drugom iz državoslovnog seminara. Zanimat će Vas možda ako Vam javim da je taj drugi Vaš zemljak imenom Andrija Volkar, ter da je predmet svoje radnje uzeto iz statistike svoje domovine. U obširnoj ovoj razpravi promatra on naime „zločine protivu osobi u vojvodini Kranjskoj;“ al znao je razmaknuti predmet svoje radnje i preko medja naznačenih u naslovu uzev skoro sve krajeve slovenske u krug svog iztraživanja. Radnja se za sada još nalazi u rukopisu, nu pisac ovih redaka, imao je priliku čitat ju jošte za vrijeme, kada se ona nalazila kod procjenitelja, ter se je tom prilikom osvjedočio, da je predmet ne samo svestrano proučen, već da se je pisac također uzpeo na temelju svojih, tolikom mar-

ljivošću sakupljenih podataka, analizom s jedne, a synthezom s druge strane, glavna načela narodnog gospodarstva štatički ličiti. Svaki strukovnjak znae, da je ovo osobito synthetični dio najtežja čest radnje, da ova isto toliko trjeznosti koliko oštroumlja zaište, a mogu Vas uvjeriti, da je naš pisac zadaću svoju nevjerovatnom vještinom rješio tako, da bi mu razprava svaki znanstveni časopis djesiti mogla. Ako razprava već sama na sebi toliko vrjednosti imade, koliko mora ona jošte za nas imati, koji tako rekuč nikakve štatičke literature neposjedujemo! Nije daleko vrijeme kada će i tamo na vaših strana veći potrošak umnih sila nastati onako, kako se jur kod nas Hrvata pojavljuje, gdje ga proizvod već nikako dostići nemože; zato ćemo mi dobro bilježiti sve pojave na tom obzorju, ne bili se jednom time okoristiti mogli.

Iz Dunaaja 2. julija. [Izv. dopis.] Imamo nekaj časa sem novega vojnega ministra in ta hoče svetu pokazati, da živi in reformira, vsaj s tem, da v svet kako uže vrže vest. Zdaj se širi govornica o enoletnih prostovoljcih in sicer ukanjuje baron Koller učeči se mladini vojaštvo hujše napraviti. Glavna njegova nakana pak gre na to, tem ljudem pot do oficirskih mest zapreti.

Ko smo bili 1866 leta tepeni, šel je krik po Avstriji, da nas je nemški učitelj pretepel, začelo se je reformirati v naši vojski, napravile so se iz starih pušk nove po sistemi Wenzel, in ko se je počasi uvidelo, da je Werndelova sistema boljša, (ki se je uže pred 66. letom poznala), odvrogle so se te prena-rejene puške, katerih prena-revanje je dosti milijonov stalo in napravili so nove puške najboljšega sistema po mnenji strokovnjakov; in ker se je videlo, da naš čas vse za vojsko sposobne ljudi kliče v boj, osnovala se je tudi pri nas vojska po tem načelu in sklicali so se tudi studentje, ki so popreje bili prosti bele suknje, pod mero. Ustvaril se je institut enoletnih prostovoljcev. Do zdaj se je tem prostovoljcem dala priložnost v enem letu vojaški dolžnosti zadostiti in zraven tudi pohojevati kolegije; na „višje povelje“ je imel prostovolec od 9—1 zjutra prost čas za svoje studije. Vravnovala se je naprava enoletnih prostovoljcev tako, da so imeli prostovoljci posebno šolo, v kateri so se pripravljali teoretično in praktično za

častniško skušnjo koncem leta. Vadili in učili so se dobro ali slabo, kakor je to bog odločil po danih jim učiteljih. Napravilo je vsako leto precejšnje število skušnjo, postalo je dovolj mladeničev častniki.

Živimo še le v devetnajstem stoletji in kapitel „časti“ v vojaških krogih še cvete v najlepšem cvetu; „čast“, ono bornirano mišljenje, ki misli v vojaški suknji ohranitelja človečanstva, ona meja, ki tako strogo loči vojaka od civilne pare!

Dijak-vojak je stanovskim častnikom prav malo všeč. Dijak ne more zato, da stoji več v „schöne menschlichkeit“ kakor pa v „gesetzgebung der hülle“, ne stisne očij tako pasje, če se kaka zvedatna sabljaša zadene nanj, vujen je mirnih besedij, in zlodij ga naj vzame, šteje se kaj, da je dijak. Šikaniranje prostovoljcev od častnikovstva je većinom hudo, in da bi se prostovoljcem še huje godilo, namerava Koller, zastopnik gamašnih junakov, je s par žreblji še tesneje pribiti, in da odpravi to, kar častnikovstvu najbolj v oči bode, hoče kolikor mogoče zaprečiti pot do rezervnih oficirjev, češ, da ti niso za nobeno rabo in sploh ne pripravni biti kolegi onim, ki imajo par realk, ki so se pa mehanično na to pripravili, da znajo kompanijo, kaj — „zug“ komandirati in — . . . Res je, rezervni častnik ne bode taka mašina, kakor aktivni, ki se veliko let v to preparira, ali da bi ne bil za nobeno rabo, to je neresnica, ker lejt-nant, in več ne postane nobeden, ne dobi tako strašnih podvzetij v roke. Sicer vederemo kaj bode nova vojna korefeja izvolila napraviti.

Domače stvari.

— (K političnemu „narodnemu društvu“), ki bode imelo 15. t. m. v Ljubljani prvi občni zbor, pridno udje pristopajo. Večino razposlanih pol za nabiro udov pak še pričakujemo v teh dnevih. Uže zdaj se more reči, da bode imelo naše politično društvo največ udov mej vsemi domačimi političnimi društvu.

— (Katoliško-politično društvo „Slovenija“) v četrtek nij imelo napovedanega zbora. Odbor je bil namreč „pozabil“ (!) shod c. kr. oblasti naznačiti, kakor postava velevala. Kar je bilo vernih pri-

ne kregajo, če kozli in teleta na paši skačejo, če se megla vlačí po lokah . .

„Dosti, dosti, saj me uže ušesa bolé od tvojega napovedovanja in sam nemaš več sape,“ klicala je Enefa; dedček je pa hvalil Jenika in priznal, da bi res ne bil rekel, da si to vse tako zapomni in kakor očenaš iz glave zna.

„Pa hočeš-li katerikrat sebi ali svojemu gospodarju svetovati, moraš si še kaj drugega zapomniti, ne samo po kakšnih znamenjih se spreminja vreme,“ začne zopet dedček. „Predno boste postavim začeli sejati vselej glej, da se seme poškopí z žegnano vodo in takoj pri potu, kjer se prva brazda začinja naj se ovesijo črke: J. N. K. Ž., to je: Jezus Nazarenski Kralj Židovski. Rež zapraši, oves zamaži, to je: rež sejaj na suho, oves na mokro. Kako se mora krompir saditi, o tem sem se ravno prej zmenil. Ako boste zelje sadili, spravite se hitro nanj. Hočete-li, da bi vam dobro gnalo ter naglo

glave delalo, napojite ga, to je — pokropite ga dobro z žganjem, tako dela glave, da je kaj. Pri grahu ne pozabi dejati na protje rudečo zaplato, in sicer zato, da bi ga nihče ne prekričal. Ko začne grah cvesti, zatakni k njemu še eno prekljo, v katero je košček stekla zasajenega. To se mora delati zopet zato, da bi mu strela ne škodila; drugače bi ga pri prvem velikem viharji podrla. Tudi opomeni svojega gospodarja, naj si cvetno nedeljo mej mašo naredi krišček iz požegnanih mačic. Ko pa pride domov naj ga takoj postavi v kaščo v žito; gotovo ga ne bo vrag sesal. Žito katero vrag sesa lahko spoznaš; na obeh konceh je kakor pripaljeno. Zraven pripomenjaj gospodinjo naj ima vedno žegnano vodo, žveplo, lorbar in sol pri hiši, tudi na pepel z Judeža na veliki četrtek v senci spaljenega naj nikar ne pozabi. Ta pepel naj posipa po polji in okolo drevja na vrtu; ne bodo se gosenice delale. Sol naj po zrnih v mleko deva, pa se jej ne

bo nikoli sesedlo. Lorbar naj vrže teletu ko prvokrat pije, po njem bo veliko in debelo. Ako tele od krave prodaste, izpulite mu na čelu nekoliko dlake in zamešajte jo kravi mej vodo, da se jej ne bo tožilo po njem. Žegnano žveplo pak palite o velicah viharjih pod dimnikom. Naši predniki so naredili v sredi sobe velik ogenj, kadar se je bližala velika nevihta, iz hrastovih polen in so na tečaj odprli okna in vrata, da bi gromovladnik Kraljemoč takoj zapazil dim in videl, da ga pri tej hiši časte, in vanjo ne streljal. Ako so spomlad velike megle, pričakuj o žetvi velike nevihte. Na veliki petek nikar nič ne posojevajte, če nečete pomanjkanja trpeti. Na ta dan zgodaj zjutraj opomeni gospodinjo naj gre s pinjo k potoku in tam tako dolgo tolče, dokler „okolo cerkve z rahtačkami drdrajo.“ Naj potem vodo v potok izlije, da bo imela mir pred copernicami, bežna voda bode vse odnesla. Ako ženske gosi skubejo, naj jih skubejo v petek, ali

šlo, morali so zaradi te odborove pozabljenosti zopet domov vrniti se.

— (G. Jugovic), deželni poslanec in župan v Kranji, je žalibog s svojim trgovinstvom faliral. Vsled tega bode v gorenjskih mestih menda nove volitve v deželni zbor treba. Njegov knjigovodja in tovariš Jener, se je, kakor uže včeraj povedano, sam ustrelil.

— (Mej Kranjem in Primskovim) se bode delala cesta in most. Javna licitacija bode 20. avgusta. Izključna cena je goldinarjev: 57.202.

— (Toča.) Iz Žužemberka na Dolenjskem se nam 6. avgusta piše: Vsula se je bila 5. t. m. v Žužemberški okolici kakor oreh debela toča, bila več kot 1/4 ure in je posebno po vinogradih veliko škode naredila.

— (V Celji) je bila baje konferenca tamošnje dekanije v kateri se je posvetovalo o povišanji duhovenskih plač, kakor jih vlada namerava.

— (Pred celjskimi porotniki) je bil obsojen Jakob Vrhovšek iz Račjega blizu Maribora zavoljo uboja lastnega očeta na tri leta. Oglasil se je bil sodnji sam, in jokaje pravil, da ko sta enkrat pijana z očetom domov prišla, je on na očeta vrgel kamen tako nesrečno, da je naredila se rana, na kateri je potem njegov oče umrl. Vsi, mati, župan, župnik pravijo, da je Jakob dober in le v pijanosti nagle jeze. Zato, in ker očeta nij mislil ubiti, je obsojen samo na 3 leta.

— (Ukraden o) je bilo mariborskemu krčmarju Jakobu Brezniku 3039 gld. v bankovcih.

— (Iz Ljutomer) piše g. Bl. Pernišek „Sl. Ted.“: Z velikim veseljem morem javiti, ka so letos Ljutomerčani jako velik korak stoliri v gospodarstvenem napredku. Pritirali so namreč meseca julija dve mlatilnici s parnikoma. Ena lokomobila deluje za 6, druga za 10 konjskih sil. V istini je veselo videti, kako urno gine snopje z vozov in v nekoliko urah ima kmetovalec vse svoje žito omlačeno in očisteno tako, da dobiva zrnje trojne vrednosti. Za seme je tu najtežjega zrnja na izbiranje. Za ljutomersko ravan sti ti mlatilnici neizmerne vrednosti, kako malo košta zdaj posestnika mlačev in gre lahko precej k drugemu delu, dočim se je moral preje tedne in tedne ukvarjati s cepi v prahu in vročini, in še mlatičev nij bilo dobiti za dragi denar! Ti lokomobili se vozijo od vasi do

vasi. Pa tudi ročnih mlatilnic je kupilo tu nekoliko gospodarjev. Te so tudi v istini velika dobrota za tržne kraje, kamor nij mogoče z lokomobilo. In ker treba za nje le malo kapitala, dadó se vpeljati tudi mej malimi posestniki. Nekateri konservativni kmetje grdo gledajo to novo iznajdbo in trebalo bode še več časa za priznavanje tega velicega gospodarstvenega napredka. Ker je večina tacih ljudij, kateri le potem za nepeklensko in dobro smatrajo kakovšno novost, ako jo gg. duhovni, hvalijo mislim, ka bi mnogo uplivalo ter koristilo, ako bi bil mej dotičnimi akcijonarji tudi kakovšen duhoven ali pa da bi vsaj katero božjo podobo dali namalati na te mašine, ka-li?

— (Iz Cerknega) na Goriškem se nam piše: Tako dobre žitne letine, kakor jo letos imamo, še stari ljudje ne pomnijo.

— (Velika nesreča po streli.) Iz Cerknega na Goriškem se nam piše: 5. avg. ob 11. uri predpóludne je na hribu Kojca pri Bukovem, 2 uri od Cerknega strela udarila, ter tri osebe na mestu ubila, dve teško, in dve manj ranila. Ti so kosili seno in ko je dež začel iti, so bežali pod neko košato smreko v zavetje, da bi se ne zmočili — kose so na drevo obesili. — Strela je v smreko udarila in kakor povedano 7 ljudij oškodovala. — Trije ubiti so bili oženjeni ter vsak zapusti nekaj otrok.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 3. in 4. avg.

(Konec.)

II. dejanje. Po noči od 23.—24. decembra 1873 je bilo pri Mariji Zupančič v Zaborštu iz zaprte hiše več jedil, namreč dva zaklja s pšenično in ajdovo moko, več zakljev frišnega svinjskega mesa, 12 krvavih klobas, mast, maslo in salo vse skup vredno 14 gld. 20 kr. ukradeno. To tatvino je poškodovana takoj zjutraj 24. dec. p. l. razvidela in je opazila sled dveh storilcev, ki je peljal v bližnji gozd. Ker je bila tedaj tatvina v družbi na zaprtem blagu doprinesena, je po §§. 171, 174 II. b. in d. k. z. hudodelstvo. — Anton Črne obstane, da je to tatvino v družbi z umorjenim Pavlinom doprinesel in da je svoj del, namreč nekoliko klobas, meso, maslo in moko domov prinesel in materi Mariji Črne dal. Na pod-

logi tega priznanja je tedaj tudi ta zatožba zoper Antona Črneto opravičena.

III. dejanje. Po izpovedbi zakonskih Jožefa in Terezije Strojnar iz Gradišča so jima bila po noči od 30.—31. dec. 1873. iz zaprte hiše in zaprte skrinje možka in ženska oblačila in perilo v skupni vrednosti 91 gld. 40 kr. ukradeno. Skrinjo za oblačila, v kateri je bil večji del obleke, sta poškodovana zjutraj po tatvini našla v bližnjem gozdu siloma odprto in sprazneno. — Z ozirom na mnogo ukradenih stvari, kakor tudi iz okolnosti, da sta bila pri odprti skrinji dva težka kola najdena, se mora sklepati, da sta bila najmenj dva storilca, zaradi česar in ker škoda znaša več kot 25 gld. je to dejanje hudodelstvo po §§. 171, 173, 174 II. b. in d. k. z.

IV. dejanje. Ravno tisto noč je bilo tudi Štefanu Savšku iz Gradišča iz zaprte kuhinje 6 krvavih klobas vrednih 60 kr. ukradenih, ta tatvina je prestopok po §. 460 k. z. Anton Črne obstoji v soglasji s preiskavami, da je obe te tatvini v družbi s Pavlinom doprinesel, in prizna tudi okolnost, da je bil velik del Strojnarjema ukradenih reči v hišo svoje matere Marije Črne prinesel in tam hranil. Po tem priznanji je zatožba tudi zastran teh dejanj popolnoma opravičena.

V. dejanje. Gostinja Neža Pavlin je povedala, da sta hodila njen sin Martin Pavlin in Anton Črne od prvega kvaternega tedna v jeseni l. l., ko je prvi iz kazni domov prišel, po noči krast in da sta ukradene reči nosila k Mariji Črne v Oblogorico, kjer so jedila sneli, oblačila pa ali prenaredili, poprodali ali pa poskrili.

Obravnavava v tej zatožbi nij spravila posebnih določilnih novih okolnostij ná dan. Zatoženec Anton Črne je ostal dosleden tudi pred porotniki s svojim zagovorom, da nij imel namena, usmrtiti Črneto, da pa se je branil pred zlo silovitim Pavlinom, ki mu je z nožem grozil, in tudi uže obleko na prsih prerezal. Karakteristična zá usmrtenega Pavlina je pa izpovedba svedokov Franceta Črneto in Marije Zupančič, katera dva sta mirno pred sodiščem izgovorila, da je zatoženec prav storil, ko je ubil Pavlina, kateri je bil zelo „grd“ t. j. silovit, nepošten človek, pred katerim so se bali vsi ljudje, kateri so imeli nesrečo priti z njim v dotiko. Priča pravi: „če bi ne bil Črne

pa v sredo, in se pri tem gotovo ne bodo ganile, vsak drugi dan bi pa gotovo upile. Naj jih nikoli ne skubejo ob starem mesecu, vselej le ob novem. To si sploh zapomni za vsako reč, katera ima rasti. Hočes imeti dobro trsko, ki bi dobro gorela, posekaj za njo borovce kadar rastejo črne borovnice, drva bodo z njih gotovo dobra. Pratique imej zmirrom pri roki, nikoli naj ti ne bo žal denarja zanj; vedeti je treba, kateri planet gospodarja na ta ali oni dan in to leto.

Če kraljuje na nebu Smrtonoš, tó bo mnogo boleznij; treba da daje človek na sé, rodbino, rastline, drevje in živino poseben pozor. Včasih se prigodi da je taka leta tolika suša, da se od tega celo hoste spalijo. Sicer pa postane suša še pri družih prilikah. Če dajo na primer mrliču v grob pod glavo pernico mesto s senom nabasane vajšnice, ne bo šel prej dež, da bo pesnica v jami segnila. Včasih je pa tega kriva tudi človeška samogoltnost; nekateri kmet hoče, da

bi žito dosti plačalo in zakoplje hlebec kruha. Suša traje tako dolgo, dokler kdo do tega kruha ne pride, ter ga izkoplje in sežge. Je Gladolet letni poveljnik, potem je jako hudo. To je luciferski, najstrupnejši planeti; to je še sreča, da je nasejal bog mej njega in našo zemljo toliko zvezd, sicer bi jo bil uže davno spridil in z svojim strupom omdeljeval. Je-li sonce kralj na nebu, potem je zopet povsod obilost, ljudem se dobro godi; ali rade se kažejo bolezni, paljiva vročinska, koze, garje. Ako je mesec gospodar, potlej je zopet narobe; tu zbolevalo ljudje na mrzlici, nahodu, kašlju, kajti narava je hladna in mokra. Mesec je pa zraven tega naša sreča; ko bi njega ne bilo, bilo bi solnce uže davno spalilo našo zemljo v prah in pepel. Mesec pa je edina gora, s katere k nam rosa kaplje in vsi dežji, megle, lijaki imajo na njem svoj začetek, z njega jih še le izsesajo naše gore in na zemljo spuščajo. Merkur ljudem ne škoduje; v njego-

vem letu rojeni otroci so jako razumni in dobro izgledajo. Za vlado Danice se vse najlepše kaže; mej ljudmi je sama sreča ter ljubezen in nobeno leto nij toliko svateb. Kraljemoč prinaša s soboj viharje, nevihte, zemljetrese in druge enako strašne reči, kakor vojske, „reblecijone“ itd., sicer pa je njegovo leto požegnano in ljudje imajo mnogo denarjev. Za sedem let se vselej vreme vrača in človek se spremeni; dobomo prè drugo kožo in druge lastnosti. Hočes li vedeti, kakšen je človek, s katerim se moraš pečati, da bi se pri njem ne obrezal, le ga poprašaj, v katerem nebeškem znamenji je rojen. Za lovca rojen je hrabri, za leva trdovratni, za tehtnice počasni, za škorpijona prepirljivi, za strelca krvožejni, za device s posebnimi dušnimi dari nadani, za kozla neumni, za ribe malomarni, za vodnjarja mrzlega srca človek.

(Dalje prih.)

ubil Pavlina, bi bil pa Pavlin Črneteta. Prvi teh dveh svedokov France Črne je trdil, da se mu je prav „dobro zdelo,“ ko je čul, da je Pavlin ubit, ker je vzaj sedaj prost strahu pred njim. — Mati usmrtenega Neža Pavlin je zelo čudna ženska. Ona nij bila nikdar omožena, zato pravi, da tudi ne ve, kje živiti in ali še kje živite njeni dve hčeri. Ljubeznjiva mati je vendar svojemu „pobu,“ kakor imenuje usmrtenega sina posvetila nekoliko solz v sodnijski dvorani pri priliki, ko je jako plastično pokazala, kako je Črne z železno zagozdo po glavi njenega sina bil, vendar so zginile takoj te solze, ko se je obrnila zopet zoper Marijo Črne, katero na kratko imenuje „babo“, ter jej očita, da je z njenim usmrtenim sinom živela, v nesramni zvezi, pripovedovaje, da ju je enkrat zasačila „in flagranti.“

Sodišče je po končanem dokazovanju ednajst vprašanj stavilo, in sicer prve štiri zadevajoče zatožbo zoper Ant. Črneteta zaradi umora. Prvo vprašanje meri na umor, drugo na uboj, tretje na silobran, katerega je zatoženec trdil, četrto na prestop silobrana. Tri vprašanja merijo na tri od zatoženega z umorjenim v družbi doprinešene tatvine; dva vprašanja zadevata krivdo Marije Črne zaradi deležnosti na hudodelstvu tatvine, in dva enakoglasna vprašanja krivdo Neže Pavlin na istem hudodelstvu.

Državni pravdnik ostane pri zatožbi in skuša dokazati namen zatoženega, usmrtiti svojega nasprotnika; zagovornik Črnetov nasprotuje in prosi porotnike, da bi prvo vprašanje zanikali, drugemu pa pritrdili. Zagovornik Neže Pavlin trdi, da je kriva njegova varovanka le prestopka deležnosti pri tatvini in ne hudodelstva.

Predsednik g. Kaprec govori končno v slovenskem jeziku ter navede vse dokaze za in proti zatožencem in podučí porotnike o njihovih dolžnostih.

Po posvetovanju ki je trajalo skoro 1³/₄ ure so odgovorili porotniki na prvo vprašanje enoglasno: „da“ in so s tem, ker so vprašanja tikajoča silobran enoglasno zanikali, spoznali, da je obtoženec kriv hudodelstva umora. Vprašanja stavljená zaradi tatvin in udeležbe pri tatvinah so porotniki tudi rešili z enoglasnim odgovorom: „da.“ Sodišče je potem obsodilo Anton Črneteta zaradi hudodelstva umora in tatvine za 10 let v težko ječo poostreno z enim postom vsak mesec, ker ga zavoljo njegove mladosti — nij še 20 let star — po postavi

k smrti obsoditi ne sme. Mica Črne in Neža Pavlin pa ste bili zaradi hudodelstva udeležbe pri tatvini obsojeni v ječo vsaka za 2 meseca in se je ječa pri M. Črne poostрила s postom vsacih 14 dnij.

Dva dni trajajoča razprava se je končala ob 9¹/₄ uri zvečer.

Narodno-gospodarske stvari.

— (Minister za poljedelstvo) v svojem poročilu od 1. avgusta trdi o letini v Avstriji: v severozapadnih deželah je za rež dobra žetev, za pšenico dobra srednja žetev, za ječmen in oves srednja; v severovzhodnih deželah sploh srednje dobra; v spodnji Avstriji in v severnem Tirolu prav dobra pšenična, srednja ržena in ovsena žetev: kraške dežele in južno tirolsko obetajo dobro žetev. Tudi v vzhodni polovici države je srednja dobra žetev.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalescière du Barry
v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezní v želodci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scarno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 75.877.

Veliki Varadin, 28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudeže storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalescière me je od nevarnega katara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšo priporočiti.

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberzameyr, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih le-

karjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Umrli v Ljubljani

od 3. do 6. avgusta:

Katra Rems, osobenjica, 50 let v bolnici. Fr. Hrovat, komi, 26 l. na Poljanah št. 20 in Josip pl. Kleinmayr, pisar 56 l. v bolnici oba na jetiki. Ant. Gaberšek, 7mesečno dete in Jova Sluga, 10tedensko dete, oboje na griži. Josefa Rosman, 14 mesecev, na ošpicah. Marija Riedl, 3 mes. stara, F. Hočar 3 leta na šarlahu. Avg. Kresnik, otrok gimn. učitelja, 11 mes. na ošpicah. Tereza Jabornik, stara 43 let, kapuc. pred. št. 84 bruhanje krvi. Franc Skrjanec, 50 let, v bolnici, A. Šubert 38 let v mestu 118 oba na jetiki. Fr. Jurečič, ranocelnik, 49 l. star v mestu 314, na mrtvuđu.

Tujci.

6. avgusta:

Evropa: Herman iz Vinkovec. Pri Slonu: Resch iz Maribora — Ruprecht iz Brd. — Avanco iz Zagreba. — Giacetič iz Reke. — Sternberg iz Pešte. — Urbas, Barbo, Madama Rauch iz Trsta. — Svetec iz Litije. Pri Mallči: Hanes iz Dresdena. — Miler iz Dolenskega. — Hertnik iz Dunaja. — Calcango iz Napola. — Schläpfer iz Trsta. — Ehrenreich iz Pnoviča. — Sampieri iz Bolonje. — Cozzi, Tolentino iz Trsta. — Dev iz Planine. Pri bavarskem dvoru: Dekleva z bratom iz Gradca.

Dunajska borza 7. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	70 gld.	70 kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	70	50
Enotni drž. dolg v srebru	74	50
1860 drž. posojilo	107	—
Akcije narodne banke	973	—
Kreditne akcije	241	75
London	109	80
Napol.	8	81
C. k. cekini	—	—
Srebro	103	50

Loterijske srečke.

V Trstu 2. avgusta: 9. 19. 27. 74. 66.

Gospodu J. G. Poppu, c. k. dvornemu zobozdravniku na Dunaji, mesto, Bognergasse 2.

Vaše blagorodje!

Ker vem, da mi je Vaša anatherinova ustna voda uže pogosto pomagala zoper krvaviljenje zobnega mesa, prosim Vaše blagorodje, da mi pošljete s prvo pošto 1 sklenico po poštne povzetji.

Spoštovanjem

Arnold Hottinger,

upravnik na Althofnu, pošta Krumbach, pr. Wr.-Neustadt.

Se dobiva: (39—3)

v Ljubljani pri Petričič in Pirkerji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — For. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Pliberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bümches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gädler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmid-tu lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevji pri J. Braun-e-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Zarad družinskih prememb je na prodaj v Podgradu na Primorskem *Illirisch Castelnuovo* pri tržaško-rečki cesti ležeča

Hiša z dvorom in vrtom

in če se želi, tudi z drugim gruntom, kateri leži pri hiši prav na prijetnem prostoru, vrta je pri hiši 340 □ sežnjev. V hiši je 5 velikih in lepih in 4 manjši sobe, 2 kuhinji, 1 klet. Stanujoča je v tej hiši c. kr. financa, in letni dohodki te hiše znašajo 200 gold.; in pri tem ostaja še lepo prijazno stanovanje, katero zdaj gospodar te hiše rabi. Dalje o tem pri prodajalcu pod dobrim pogojem pod naslovom *August Peritz v Castelnuovi, h. št. 67, Illirien.* (212—1)

Vino!!

Na graščini *Hruškoverh*, odstranjeno ³/₄ ure od Jaske in od kolo-dvora, je 500 veder rumenih *altodijalnih vin* na prodaj; mej tem 200 veder rumenih muškatejskih vin izvrstne kvalitete, moči, in izvrstnega okusa, da se da iz tega vina buteljsko vino narediti. Natančnejše pri lastniku *Ivanu Burgstaller-ju Hruškoverh, pošta Krašič, Hrvaško.* (208—2)

Uradno konstatirano.

Epilepsija, božjast in besnost,
prsni
in želodčni krči.

Ne samo trpečemu človečanstvu, ampak celemu svetu bodem dokazal, kako se dozdej neozdravljiva najstrašnejša vseh boleznij

epilepsija,

po kemični sestavi zelišč stalno odpravi. Na stotine zahvalnih pisem, kakor tudi premije iz vseh držav evropskih leže na ogled, naj se tedaj vsi nesrečneži, ki trpe na tej strašni bolezni, upanja in zaupanja polni s specialnim popisom o nastanji in načinu bolezni obrnejo do spodaj podpisane.

C. F. Kirchner,

Berlin SW., Lindenstrasse 66.

(202—3)